

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KOZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetűri hirtetésnél olcsóbb. Nyilttér
sora 25 kr. Bélyegdíj minden
hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Tisztujtás előtt.

II.

Ugyan »korteskedni« sohasem jelentett mást, mint eszközválogatás nélkül valami célra törekedni.

Ez ma, a hatványozott szellemi konkurencia korában, kétszeresen érvényesül.

Míg a megyei szervezet, a politikai jogszolgáltatás, képviselői alapon fog állni, ennek vége sem lesz. Azért a jelen kor emberének ki kell békülnie azon, már fogalmilag is szeszélyes gondolatokkal, hogy egy különböző elemekből álló többség, mely pedig tiszteltreméltó törzs állománya mellett sem mondhatja, hogy minden tagja bírálói hivatóság magaslátán áll, pálcát törjön megappellálhatatlan egyes állomások jelentősége, kellő egyénekre bízása, az általa csak koncaiból ismert közügy érdekei fölött.

De hát így van; így örököltük tisztos őseinktől; így kívánja ezt ma még a fenálló törvényes forma.

Folyólag tehát korteskedni szabad is, egyéni szempontokból kell is.

Sem a választótól, sem a kandidátustól nem kívánhatni, hogy saját enjét ne törekedjék érvényesíteni.

Ez joga és szabadsága volt és marad minden életrevaló lénynek az idők végeig. Így volt régebben is, így van most is. Nem a szinpad változott, csak a dekoráció; nem a probléma, csak az emberek, a színészek.

Ha ez szabad egyesnek, hogyne volna szabad az érdekcsoportoknak, a járásoknak?

Sőt egy járásnak annyival inkább szabad, amennyivel több mint az egyes ember.

Hiszen csak a járás tudja és ismeri közvetlenül a saját érdekeit; csak ő mondhatja meg hol mije fáj; a járás tudja, mik a megvalósítandó céljai? melyek az erre alkalmas egyének? minők az ő különleges viszonyai? hogyan kell beleilleszkednie az általános hangulatba? miképpen lehet a szükséges tranzakciót létesítenie a közérdeknek mindig alárendelendő privát óhajok mellett?

Hát hogyne volna a járásnak joga és hivatása, választandó tisztviselőit illetőleg nyilatkozni?

Dicséretes úgyszeretettel jártak el már eddig is az egyes szolgabírói kerületek; hihető, hogy ahol még eddig nem nyilatkoztak, ott legközelebb hangot fognak adni.

Ugyis kell! Ugy kell két okból.

Először azért, hogy hadd lássa a választásra nem jogosultak túlnyomó nagy tömege, hogy akik kezébe a törvény vagy közbizalom, a vagyon vagy küldetés, az összes nép sorsát lerakta, azok e feladatukat komolyan veszik.

Másodszor azért, hogy hadd tudja meg a személyek válogatásában intézkedni illetékes kormányhatalom plenipotenciáriusa, hogy egyik-másik helyen hol vannak a sebek és milyen orvosszert kérnek reá, akiknek az közvetlenül viskét.

Mindenki a legjobban ismeri a maga baját és így mód nyílik azok elhárítására, alkalom azok megismertetésére.

Ne gondolja senki, hogy egy főispánnak érdeke: a többség jogos óhajai ellenére tenni. Legyen a kívánság indokolt, az ujtás szükségesnek kimutatott; a személy kifogástalan; a kérelem támogatott és személyi érdekeken felülálló.

Akkor lesz sikere.

Igaz ugyan, hogy a tisztviselőket nem a járások választják és kandidálják; hanem a törvényhatóság képviselője és a főispán. De az igaz, hogy ezeknek elhatározásait nagymértékben fogja befolyásolni és irányítani a részegészek higgadt hangon beadott és közhírré tett információja.

Képtelen feltevés, hogy akármelyik járásban is túlsúlyra juthat az ajánlásban vagy megrovásban a szenvedély és személyes érdek, a viszonyok nyugodt méltatása fölött.

Azért méltányos, hogy a járárok értekezletileg kimondott óhajai mérlegelőleg tudomásul vették, és a döntés órájában ha semmire szól ellenük, érvényesüljenek.

És ez lehetséges, nálunk erős hitünk szerint meg is lesz, ha tapintatosan vezettedik a részegészek mozgalmá.

Lehetetlen ugyanis föltenni, hogy akármelyik járás oly egyének után áhitozzon, akiknek már kárát vallotta; az is szélső föltevés, hogy a hatalom letéteményese többre fogja becsülni saját divinációját, mint a közvetlenül érdekeltek főhangon tett óhajait.

Azon — bár illetéktelen helyről, de nyilvánosan fölvetett — állítás, hogy most még a községi elöljárók és vezérferiák a járási főtisztviselő pressziója alatt vannak, sokat veszt értékéből, ha meggondoljuk, hogy jelöléseknél lehet ám róluk is határozni nélkülük, — mint ezt egyik dunamenti járás esete most is praktice bizonyítja.

A mint az idők szelei és a kor áramlata susogják, meglehet, hogy ez az utolsó választó tisztujtás.

Ez a tekintet, meg a kvalifikáció törvény küszöbön levő életbeléptetése: elég két fontos ok lehet arra, hogy az egyes járások fokozott mérvben érdeklődjenek a közigazgatás új intézőinek személye iránt.

Meglehetnek győződve, hogy ha egyéb ok nem, hát a kölcsönös méltányossági tekintetek, súlyt és jelentőséget fognak érveikkel támogatandó szavuknak kölcsönözni. Hiszen éppen azért, mert a megye egyeteme választ, kölcsönösen szükséges az egyes járások indokoltan nyilvánított óhajait az egésznek is tudomásul venni és támogatni. Tökély nincs a földön; tehát az se várható, hogy majd az ilyen helyi megállapodásra, mint valami mester diktandójára, kész kötelees önlemondással fog ceruzát a többi szavazó.

De miután emberileg érezzük, hogy mástól csak akkor várhatunk a saját ítéletünk és véleményünk iránt tiszteletet s pártolást, ha az ő nyilatkozatát hasonló figyelemmel viszonzzuk: akkor nem lehet kételkedni azon, hogy az egyes járások — újra és ismételtelen hangsúlyozzuk — nyomosan indokolt kívánságait a többi, már csak visszontszolgálat fejében is támogatni fogja.

Részünkről tehát igen is a közügy érdekében állónak találjuk a járásonkint való tisztujtási értekezleteket, megjegyezvén, hogy a hivatalban levő tisztviselők azokon szavazati jogosultsággal ne birjanak.

Így — és csak így — olvadhat fel a családi tendenciák magában véve szép ragyogású örökölt gyémántja, a közérdek olvasztó tegegyében; így lesz az érvényesülni kívánó egyéni hajlam, a békés uton meghódított közakarattal szankcionálva.

A Zombor vidéki mocsarakról.

(Irtta: Petrovits Döme.)
(Folytatás)

Ha az évek nagyon szárazak, akkor a nagy mocsarak is egészen kiszáradnak. Az elmúlt 12 év alatt, mióta Zomborban lakom, ez egy mocsárral sem történt meg; mert, mint tudva van, ezen évek jobbára nedvesek voltak. Különben csak az Ivanacska bara ismeretes mint olyan, mely még sohasem száradt ki; ez tehát valóságos tó. Némely helyeken 4 méter mélységű is.

A Zombor környékén levő mocsarak külső tekintetre igen különbözők. Vannak egészen tiszták; másokban sás és káka nő; míg némelyek a sás mellett náddal fedve. Így az Ivanacska bara egész náderdőt képez. De a nádasokban is vannak tisztás helyek. A szorosabb értelemben vett Mosztonga is ilyen; majd nádas, majd tisztás.

E mocsarak medre agyagból áll; innen van, hogy a benne fürdők azzal dicsekednek, hogy a mocsár feke olyan síma és puha, mintha padozat volna. A part is jobbára agyag. Némely parton posvány és

turfa képződik s így nehezen férhetni a vízhez, mert a part igen süppedős. A hol a mocsár növényzetben szegény, ott a víz tiszta, vagy egy kissé zavaros a benne uszáló iszaptól. A hol a növényzet dús, ott a víz sárgás, mint az Ivanacska baráé. Ez a szín a huminsav feloldott sóitól származik, mely mindenütt keletkezik, hol a televény szétbomlik. Ha a part közelében a feneket egy pálcával piszkáljuk, buborék alakjában azonnal mocsárgáz száll fel. Ez a gáz mindig ott fejlődik, a hol a víz alatt növénymaradékok rothadnak, és különösen akkor száll fel nagy mennyiségben, ha a pálcát mélyre szúrjuk a fenekébe és egy kissé ide-oda mozgatjuk. A tisztának látszó mocsáraknál is tapasztaljuk e tümenényt, de kisebb mértékben.

Az egész környéken nagy számmal van képviselve az ugynevezett sós flóra, a Chenopodium és Atriplex számos fajával. A Trcsara barában Schoberia maritimat, az Ivanacska bara környékén pedig igen sok Salsola Sodát találtam.

A Zombor környékén levő mocsarak nádalyokban is igen gazdagok. Halak is vannak bennük; különösen pedig ponty, kárász és csuka. A hol nád nő, ott a mocsarat igen megelékniti a megszámlálhatatlan sok vízi madár. E tekintetben is az Ivanacska bara érdemel mindenekfelett elsőbbséget, mert ezen az egyhangú vidéken csupán itt van az eleven és tarka életnek igazi képe. A ki tudja, hogy a mocsarak mennyire elégteleníthetnek valamely vidéket, meglepi itt ennek az ellenkezője; a mit itt tapasztal, az olyan valami, a mit az idegen utazók a mi Alföldünkre nézve jellemzőnek találtak.

De a miben a Zombor környékén levő mocsarak leginkább különböznek más vidékek mocsaraitól, az e mocsarak partjainak kinézése nyáron és ősz elején, mikor a víz lepad és a part kiszárad. Ekkor a mocsarak körül a talaj hófehér kéreggel vonódik be. Eme fehér kéreg nem egyéb, mint szóda, vagy, a mint itt nevezik, »síksó« (sziksó, széksó). A zombori mocsarak éppen ezen szódának a kivirágzása miatt nevezetesek.

A síksó nem chemiailag tiszta szóda (thermonatrit, natrium hydrocarbonatum) mert benne a szódán kívül rendszeren még közönséges konyhasó (chlor-natrium) és kevés glaubersó (natrium sulphatum) is található. Molnár elemezte a Szeged tájékán előjövő kivirágzást és 100 részben 81,4 rész szódát, 6,9 rész konyhasót, 11,5 rész szerves alkatrész és vizet, és 0,1 rész kovasavat talált. Molnár ezen alkatrészek közt nem említi a kénsvavas nátriumot; pedig a zombori mocsarakban kis mennyiségben ez is van.

A kivirágzás mennyisége nagyon különböző az évek minősége szerint. Ha az év száraz és nagy a hőség, bő mennyiségű a kivirágzás is. Ilyenkor a szódakéreg egy ujnyi vastagra is megnő. A mult, igen nedves év nem volt kedvező a kivirágzásnak, de mégis elég alkalom nyílt a megfigyelésre és vizsgálatra. Legnagyobb kivirágzás volt az Ivanacska barán, melyet háromszor vizsgáltam meg (augusztus 3., augusztus 24. és szeptember 12-ikén).

A kivirágzásról térjünk át most a zombori mocsarak vizének chemiai alkatára. A víz összetétele — mint azt előre várni lehetett — tökéletesen megfelel a kivirágzás összetételének. Valamennyi mocsárnak a vize, melyeket bejártam (pedig majdnem valamennyit bejártam, melyeknek neveit fönnb elsoroltam) igen nagy mértékben alkalikus. Minél jobban el van zárva egy mocsár a többtől, annál nagyobb alkalikus volta. Még a Mosztongának, a folyónak a vize is, melyet e célból több helyen megvizsgáltam, alkalikus, habár kisebb mértékben. Ha a szél fú, akkor a szél irányában a mocsár partján egész halomra gyűl a sűrű hab, melyet lapátolni lehet és nagyon hasonlít a szappanhabhoz. A nép e mocsarak vizét úgy tekinti, mint a mosó lúgot. Részletes vizsgálatom tárgyává az Ivanacska bara vizét választottam. Ennek vize szag nélkülűl és lúgos sós ízű. Ha elpárologtatjuk, nem marad hátra bármi csekély üledék sem, a mi azt mutatja, hogy nincs benne semminemű szénsvavas földnem. Ha szárazra párologtatjuk el, úgy 1200 grammból 4 gr. szilárd rész marad hátra, a mi 1/300-részt tesz, vagyis 1000 rész vizre 3,33 szilárd rész esik. Az elemzésnél a nátrium, mint egyedüli bázisos alkatrész mellett, még szénsvav, chlor és kénsvav is találtatott. Az aránylag kevés mennyiségű vízben, melyet elemeztem, más alkatrészeket nem voltam képes felfedezni; de ha ilyenek volnának még (mint azt Molnár tényleg találta is), úgy azok igen jelentéktelen mennyiségben lehetnek. Ha a talált alkatrészeket összevetjük, az Ivanacska barában mint szilárd alkatrészek a szóda (szénsvavas nátrium), konyhasó (chlor-natrium) és glaubersó (kénsvavas nátrium) van jelen. Hogy meggyőződjem, vajjon Zombor környékén a többi mocsarak is ugyanezen eredményeket mutatják-e, még két más mocsárnak (a Tomasla és Trcsara) a vizét is vizsgálat alá vettem, melyek valamint egymástól, úgy az Ivanacska barától is meglehetősen távol vannak. Minthogy ezek is ugyanezt az összetételt mutatták, állíthatjuk, hogy a Zombor környékén előjövő alkalikus tavak mindnyájan szódát, konyhasót és glaubersót tartalmaznak. Emez alkatrészek oly mennyiségben vannak jelen, hogy azokat a frissen merített vízben azonnal kimutathatjuk, a nélkül, hogy előbb el kellene párologtatni.

A fajsúly meghatározásánál azt találtam, hogy

az Ivanaeska bara 1-004, a Trsca és a Tomaslia pedig 1-003 fajsúlyú. Eme különbség valószínű okát később fogom fölemlíteni.

A Zombor környékén előforduló mocsarak tehát a magyar szóda-vidékekhez tartoznak, mely egyedüli vidék egész Európában, hol a szóda oly nagy mennyiségben virágzik ki. Más világrészekből különösen az alsó egyptomi nátron-tavak ismeretesek. Mikor a Nilus kiönt, e tavak megtelnek vízzel, mely azután bennük visszamarad, ha a környék ki is szárad. Így e tavak télen át egészen el vannak választva a Nilustól, és ha a nyár bekövetkezik, akkor ezek is kiszáradnak, de az előbbi tavak fenekén 40-50 cm. vastag, igen kemény és sós réteg marad hátra, mely 195-31% nátront tartalmaz. Hasonló tavak Afrika más vidékein is vannak; valamint több ily hely ismeretes Ázsiában és Amerikában is.

A szódnak nyílt mocsarakban való előfordulása Európában, mint említve volt, egyedül csak a Nagy Magyar Alföldre nézve jellemző, míg földoldott szódát tartalmazó források több helyen ismeretesek. Ide tartoznak az alkalikus ásványvizek mind, mint a bilini és giesshübli Csehországban, a vichy i Franciaországban, a gleichenbergi Stájerországban, az emsi Németországban, a luchschtchovici Morvaországban és i. t. Nem tekintve csekély jótartalmát, ide sorolható a lipiki is Szlavóniában. Ki van mutatva, hogy a hol eddig a forrásokban szénsavas nátriumot (szódát) találtak, ott eme források kristályos kőzetekből származnak, tehát vulkáni és plutói hegységekre szorítkoznak. Ily hegységek kőzetei szolgáltatják az anyagot a szénsavas nátrium képződéséhez. Az üledékes kőzetből jövő forrásokban nátriumkarbonát igen ritkán található, és akkor is minimális mennyiségben. Honnan van tehát a Nagy Magyar Alföld talaján az oly nagy mennyiségben előjövő szóda képzésének a feltétele, mikor az Földünk legfiatalabb üledékeihez tartozik? Hiszen minden forrás, minden víz, meg a talaj alkatrészei között a legszorosabb összefüggés van; és a vízben nem fordulhatnak elő olyan szilárd részek, melyek az illető talajban nincsenek meg! A vízben állandóan előjövő alkatrészek mindenkor megfelelnek a talajban levő mennyiségüknek és oldhatóságuknak. Hogy ezen feltételeket megtalálhassuk, szükséges egy pillantást vetnünk ama vidék földrajzi és geológiai viszonyaira.

A Nagy Magyar Alföldnek az a része, melyen a szóda-vidék elterül, a Duna és Tisza közt fekszik, mely két folyónak e vidék mentében majdnem egyenlő irányba van. Határai északon a Kárpátok (a Mátra és a Váci hegyek) s délen ismét a Duna. Az ezen határok közt levő terület, északról délnek menve, fokozatosan süllyed. Budapesttől Szegedig 17, Szegedtől Palánkáig (a Duna mellett) 10 méter az esés. Ez a terület tehát hosszú, a Kárpátoktól a déli Dunáig (a Fruska-Gora hegységig) terjedő lejtő képez; és minthogy ez egész területen sehol sincs jelentékeny folyó, világos, hogy eme terület összes vize a természetesen lejtőn foly lefelé. E lefolyásnak az útját ama nagyszámú mocsár és tó mutatja, melyek Budapest alatt kezdődnek és a Ferenc-csatornáig terjednek.

E ferde síkság csak egy helyen szakad meg, és pedig éppen a Ferenc-csatornában. Itt emelkedik fel a Teleszkai domb majdnem meredeken, olyformán, hogy Zombor a vidékével együtt éppen ezen dombháttal és a csatorna által képezett szögletben fekszik, a mi víz-bőségére nem kis befolyással van; mert a víz ez oldalán nyílt utat talál és a völgyek is mind ezen szöglet felé kénytelenek összetartani. A Teleszka Sztanisics falunál kezdődik és délkeleti irányban Nemes-Militicsen át (fele a Teleszkán, fele alatta fekszik) közel Ó-Becséig tart. E dombháttal alatt fekszenek a következő községek: Csónoplya, Kernyaja, Szivac, Cservenka, Kula, Verhács és Szt.-Tamás. Az ezen dombháttól északra eső rész a Teleszkai fonsíkot képezi. A víz ezen érdekes fonsíkon sok völgyet mosott ki, melyek mind délnek nyílnak. Egyike ezen völgyeknek a „Széles völgy“, mely Kernyaja mellett nyílik; tovább délre vannak a „Prémi völgy“ Cservenkának egyik és a „Nagy völgy“ a másik oldalán; a „Hosszú völgy“ Kulánál stb. E völgyek legnagyobbika Szt.-Tamás fölött északnyugatra táru föl és ebben a völgyben vannak Bácskának legkellemesebb helységei, u. m. Bajmok, Pacsér, Ómorovica, Topolya, Bajsa, Hegyes, Szeghegy és Feketehegy. Az ezen völgyön át lefolyó víz a Krivaja patakot képezi, mely Szt.-Tamás mellett elfolyván Turiától nyugatra a csatornába ömlik.

Hogy az olvasónak e vidék alakjáról még tisztább fogalma legyen, néhány helység magasságát fogom fölemlíteni a bécsi cs. kir. katonai geográfiai intézet térképe alapján. A magasságok bécsi ölemben vannak kifejezve és az Adria-tenger felszínére vonatkoztatva. Monostor, Bezdán, Dautova, Csataalja és valamennyi Duna melléki helység magassága 42, Gara 43, Zombor város 46, de Zombor környéke helyenként 40-re is lesüllyed. Sztanisics 51, Teleszka közép magassága Sztanisics és Szivac között 57. Sztanisicsétől északra eső némely hely 65° magas is; Katymár magassága 58, a Teleszka melletti völgyben Pacsér helység 56, Ómorovica 53. Ez az egész vidék minden oldalról Zombor felé süllyed; a föntemlített térképen, mint e vidék legalacsonyabb fekvő helye, a zombori biliti szállásoktól délre eső tér van följegyezve. Ezen helytől valamivel feljebb vannak a legnagyobb mocsarak és itt szakad a legtöbb völgy a Mosztongába.

A geológiából ismeretes, hogy az egész vidék, mely most a Magyar Alföldhöz tartozik, Földünk neogén korszakában víz alatt volt; vagy, mint mondani szokás, akkor ezt az egész vidéket tenger borította. E tengerből szigetként emelkedett ki a magyar közép hegység, a zágrábi, moslavínai, szlavóniai, pécsi és a Fruska-Gora hegységek. Az ezt követő korszakban a víz egyre apadni és a mostani mederbe (Duna, Tisza, Dráva, Száva) kezdett lefolyni; időmultával szárazzott a mostani Magyar Alföld. Az anyagát lösz képezi. A löszre nézve jellemző, hogy rendszeren nem réteges. A Bánság és Bácska termékenysége főleg a löszből származik, mely e vidéket borítja. A teleszkai fonsík is löszből áll. Ezen, a tudományos világ előtt még majdnem ismeretlen fonsík keletkezésének kérdése az én véleményem szerint a geológia legérdekesebb kérdései közé tartozik. Vajon őregebb szárazföld-e a Teleszka,

mint a lapály, mely tőle délre a Fruska-Goráig (illetve a Dunáig) terjed, vagy pedig azután keletkezett-e, midőn már ez az egész vidék kiemelkedett volt a vízből, mely esetben későbbi keletű volna a lábát képező lapály? De ha a Teleszka nem a régi part, mint azt közönségesen hiszik, hogyan magyarázható meg annak későbbi a szárazon való keletkezése? Hogy ezt megérthessük, néhány sorban meg a löszről fogok szólni.

A löszben található szerves maradványok többnyire emlősök csontjai, továbbá szárazföldi csigák, ritkán édesvízi, de semmiképp sem tengeri kagylók. A lösz egész tömegét át egyenlően; rendszeren nem mutat rétegzést; a talaj mindennemű alakulásához hozzájárul és a hegyek meredekén némelykor tetemes magasságokig fölemelkedik. Ezen körülmények igen megnehezítik keletkezése módjának a megfjlesztését. Keletkezésére vonatkozólag a geológiában jelenleg két elmélet van: az egyik a báró Petrino-é, a másik pedig a Richthofen-é.

Petrino Bukovinában szerzett tapasztalatokra támaszkodva, a lösz a folyók áradásai alkalmával leülepedett iszapnak tekintti. Richthofen Khinában szerzett tapasztalatai alapján ellenben azt tarja, hogy a lösz főképen a szél, a levegő által száraz uton keletkezik. Az ő felfogása szerint a lösz olyan katlanokban származik, melyek vízben szegények és nincs lefolyásuk. Az ehhez való anyagot a kővek leváltott részei, melyek szétmállanak és melyeket a szél és részben — habár ritkábban is — az eső összehord, továbbá azon ásványi alkatrészek adják, melyeket a növények a mélyebb talajrétegekből a felszínre emelnek és a melyek a növény elrothadása után a felszínre maradnak. Ezen finom ásványport más növények, melyek az elhaltak helyébe lépnek, a felszínre tartják és így lesz a leülepedés mindig vastagabb és magasabb. Minthogy pedig ez nem időközökben, hanem folytonosan tart, rétegzés nem keletkezik és így nem is vehető észre. Ezt a véleményt támogatják azon hengeralku üres csövek a löszben, melyek az elrothadt növénygyökerektől származottaknak tekinthetők. Richthofen ilyen löszlerakódásoknak tekintti a még mindig növekedőfélben levő sós sivatagokat középső Ázsiában.

A geológusok véleménye még eddig sem az egyik sem a másik elmélet mellett nem döntött. Hauer pl. geológiájának 143. lapján határozottan Richthofen elméletét fogadja el; de később, a 706. lapon, dr. Jentzsch egy értekezése következtében, korlátozza véleményét és visszatér Petrino elméletéhez. Teleszkán viszonyainak figyelmes megvizsgálása után ezen meghatározást elvettem. Talán egész Európában sincs még egy hely, mely e kérdés megoldásához nagyobb mértékben járulhatna, mint a Teleszka; és én ismét csak sajnálatommal fejezhetem ki a fölött, hogy ezen fonsíkot szakfőként még mindekkoráig nem méltatták figyelmükre. Távol vagyok attól, hogy e kérdésben ítéletet mondjak, de még sem mulasztom el azon megjegyzést, hogy Teleszkán minden körülmény a Richthofen-féle elmélet mellett szól; és eszerint a Teleszkai dombokat légköri képződésnek kell tekinteni. Ezt ép úgy mint a többi lösz, nálunk az eső segítségével a szél hordta össze abban az időben, mikor a Magyar Alföld kiemelkedett volt a vízből, a mi talán vulkáni katasztrófák következtében történt. A vulkáni működés e vidéken aránylag nem is olyan régenmult időben szerepelt, a mi a többi közt a Temesvártól keletre fekvő Belinc melletti és Versectől északkeletre fekvő Bucsin melletti bazalt-tömegek hirdetnek, melyek a neogén áttörök és általában a legfiatalabb vulkáni kőzetekhez tartoznak. Ugyanezen áttörést tapasztaljuk a váci és balatoni (bakonyi) hegyekben is.

Pest- és Bács megye löszének anyaga kétségkívül legfőképen a Kárpátokból származott; onnan származott a Pest megyébe elterjedt homok is, mely Szabadkától és Garától északra Bács megyében is nagyobb kiterjedésben fordul elő. Ez a homok a legszorosabb összefüggésben áll az alkalikus mocsarakkal. Ez a homok ugyanis nagy mennyiségű labradoritot tartalmaz. A labradorit kovasavas vegyület (földpát), melyben a calcium mellett még nátrium is van. A légköri csapadék hatása következtében és a szénsav hozzájárulásával a szilikátok mind karbonátokká változnak. Ilyen módon lesz időmultával a kovasavas calciumból és nátriumból, mely homokunk labradoritjában van, szénsavas calcium (mész) és szénsavas nátrium (szóda). Az első keletkezésének helyén megmarad, a szénsavas nátrium pedig, minthogy a vízben könnyen oldódik, a víz által fölvetetvén, a mocsarakba jut, melyek ez úton alkalikusak lesznek.

Ezt a magyarázatot vizsgálatunk terén is igen sok türelemmel támogatja. Így Szabadka közelében, nem messze a Palicsi-tótól mészke fordul elő, melyet építészre használnak. Eppen így Kistelek mellett is mészke jut napfényre. Mészkevet találunk még Törtel, Berecl és több más helység mellett is. Valószínű, hogy ez a mészke a konyhasó (chlóránium) hatása mellett, mely az egykori tenger maradványaként a felszínre és mocsarakban környékünkön mindenütt előfordul, idő folytán szódává változik. A labradoritban nemcsak túlmennyiségben van a kovasavas calcium, hanem még sokkal könnyebben és hamarabb mállik is el, mint a kovasavas nátrium, a mi az előbb említett átváltozás folyamatát elősegíti. Ha e vélemény igaz, pedig annak látszik, hogy a természetes szóda keletkezésének folyamata részben, minthogy vidékünkön kénsavas nátrium is mindenütt van, — a szódnak Leblanc módja szerint való előállításához egészen hasonló.

Miként az említettekben látható, a mocsarak nem tekinthetők a szóda keletkezése helyeinek; a vízzel együtt jut az beléjük, mely közelebbi és távolabbi vidékről kerül oda. Ha Zombor városában a víztöcsák néhány napig megmaradnak, már alkalikusoknak mutatkoznak. Ugyanezt mondhatjuk az árkokban levő vízből is. Teljes joggal állíthatjuk tehát, hogy az egész vidék alkalikus. Zomborban minden kútból, melyek különben jobbra sekélyek, van szénsavas nátrium, mely ugyan nem tűnik ell a víz alkalikus hatásában, de a vizet csak kissé kell koncentrálni, hogy alkalikus reakciót mutasson. Ez egész vidékről tehát az esővízzel szénsavas nátrium kerül a mocsarakba, és a milyen mértékben ezek nyáron át kiszáradnak, olyan mértékben virágzik ki a szóda azokon a helyeken, a melyeket a víz elhagy. A mocsarak partjai ilyenkor szóda-

kéreggel vannak bevonva és ekkor e kérget úgy lehet tekinteni, mint a mocsárban volt víz maradvékát. Dr. Szabó J. tanár említi, hogy a kivirágzás nem kezdődik mindjárt a víz mellett, hanem a fehér kéreg és víz közt 2-3 lábnyi széles sötét földszegély marad. A Zombor környékén levő mocsaraknál ezt nem tapasztaltam.

Ha nem is lehet a mocsarakat a szóda keletkezése helyének tekinteni, mégis oly tárházak azok, melyekben a szóda összegyűl. Minél jobban elpárolog belőlük a víz, annál koncentráltabb lesz tartalmuk. A patakokban, vagy olyan mocsarakban, melyeknél lefolyásuk van, sohasem fog a víz tetemesen koncentrálni. Pl. a Teleszkáról lefolyó és a „Széles völgyön“ meg Kernyaján keresztül folyó patak alkalikus ugyan, de sokkal kisebb mértékben mint a zárt mocsarak. Innen magyarázható meg a különböző tavak fajsúlyának a különbsége. (Folyt. köv.)

Hirek.

Hirek az érseki megyéből. Kovács János katonai káplán eddigi állomás helyéről Bukovinába, Czernovicba tétetett át. — Habacht Vendel szentiváni segédlelkész másodosztályú katonai káplánna nevezetett ki.

A „Mi Asszonyunkról“ nevezett iskolánéknak vezetése alatt Bács-Bodrogh megye területén az 1883-ik tanévben az iskolák növendékeinek száma: Polgári és felső népokolákban volt Baján 32, Szabadkán 20, Ujvidéken 41 növendék. A népokolai köznapi iskolákban: Ó-Becsén 225, Topolyán 417, Baján 490, Bácsban 212, Ujvidéken 361, Kunbaján 184, Jankovácon 411, Teme, rinben 520, Moholyon 183 tanuló. Népiskolai vasárnapi iskolában: Ó-Becsén 70, Bácsban 90, Kunbaján 65, Jankovácon 52 tanuló. Az ovodákban: Ó-Becsén 73, Baján 240, Szabadkán 94, Bácsban 120, Ujvidéken 204, Jankovácon 190. Az összes mindenrendű növendékek száma: 4533. Az iskolánövörek vezetésére bizott 10 megyénkbeli intézet kivétel nélkül Ó Eminenciája főpástorokodása alatt részéről hozott tetemes áldozatok mellett lett felállítva.

Zombor szab. kir. város központi választmány tagjai: Barthal József, Bunyi Károly, dr. Csibás Benő, Esztergami Károly, Falcione Gusztáv, Falcione Nándor, Husveth István, Konyovits Jusztin, Pocska Sándor, Sztanimirovits Pál, Thurszky Jenő, Vukicsevits Péter.

A személyszállító gőzcsők menetrendje 1883. évi november hó 29. től kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre: csütörtök és vasárnapon 10 órakor délelőtt. Lefelé: Bezdánból Zimony, Orsova és Galacra: vasárnap és szerdán 5^{1/2} órakor reggel. A lefelé menő hajók itt Bezdánban éjjeleznek és innen pont 5^{1/2} órakor reggel indulnak. A mohács pécsi vasút vonatai a gőzcsők menetével közvetlen összeköttetésben állanak. Bezdán, 1883. november 22-én. Az ügynökké.

Bács-Bodrogh megyének a megyék háztartásáról szóló 1883. évi XV. t. c. 16. §-a értelmében megalkotott szervezési szabályrendelete: A megye területének szolgabírói járások szerinti beosztásáról és a szolgabírói székhelyeknek meghatározásáról. Bács-Bodrogh megye területe alábbi elnevezésekkel 13 szolgabírói járásra osztatik fel, u. m.: a bajai, almási, zombori, apatini, hódásági, palánkai, ujvidéki, kulai, topolyai, zentai, ó-becei, titeli és zsablyai szolgabírói járásra. Az 1883. évi XV. t. c. 16. §-a értelmében a szolgabírói járások területe és székhelye a járásbírók területeivel és székhelyeivel lehetőleg megegyezően lévén megállapítandók, székhelyül kijelölendők, és pedig: a bajai szolgabírói járásra nézve Baja th. j. f. városa, az almási szb. j. n. Almás községe, a zombori szb. j. n. Zombor sz. kir. városa, az apatini szb. j. n. Apatin községe, a hódásági szb. j. n. Hódáság községe, a palánkai szb. j. n. Német-Palánka községe, az ujvidéki szb. j. n. Ujvidék sz. kir. városa, a kulai szb. j. n. Kula községe, a topolyai szb. j. n. Topolya községe, a zentai szb. j. n. Zenta r. t. városa, az ó-becei szb. j. n. Ó-Becse községe, a titeli szb. j. n. Tittel községe, a zsablyai szb. j. n. Zsablya községe. Az előző §-ban jelzett törvénybeli kiválasztáshoz képest a megyebeli községek közül beosztattak: a) A bajai szolgabíroság területéhez: Baracska, Báthmonostor, Béreg, Bikity, Borsód, Csataalja, Csávoly, Józsefháza pusztával, Dautova, Felső-Szent-Iván, Gara, Rigyica, Szántova, Vaskut. b) Az almási szolgabíroság területéhez: Almás, Bajmok, Jankovács, Katymár, Kiszállás, Kunbaja, Madaras, Matheovics, Mélykut, Tinójárás pusztával, Rém, Borota és Dzsida pusztákkal, Tatabáza. c) A zombori szolgabíroság területéhez: Bezdán, Csónoplya, Békova pusztával, Gákova, Kernyaja, Puszta-Kula pusztával, Kolluth, Krusevlya, Ns Militics, Ó-Szivac, Kisztapár pusztával, Sztanisics, Rasztina pusztával, Uj-Szivac. d) Az apatini szolgabíroság területéhez: Apatin, Bogojeva, Bresztovác, Prekaja pusztával, Dorozsól, Kupuzina, Monostorszegh, Ó-Szapár, Prigl, Szt.-Iván, Szönta. e) A hódásági szolgabíroság területéhez: Bács, Bácsujfalu, Szelenese pusztával, Bogyan, Déronya, Klétics pusztával, Hódáság, Filipova, Karavukova, Lality, Parabuty, Pivnica, Rác-Militics, Vajsza, Zsiva szigettel. f) A palánkai szolgabíroság területéhez: Bulkesz, Bukin, Cséb, Gajdobra, Metkovics és Kerekics pusztákkal, Német-Palánka, Novoszelló, Obrovác, Ó-Palánka, Paraga, Plávna, Szilbás, Tovarisoa, Uj Palánka. g) Az ujvidéki szolgabíroság területéhez: Beg-ucs, Deszp.-Szt.-Iván, Glozsán, Járek, Kiszács, Kulpin, Ó-Futtak, Alpár, Irmova, Neuhof, Henrika, Otthof és Ujics pusztákkal, Ó-Kér, Petrovác, Piros, Temerin, Uj-Futtak. k) A kulai szolgabíroság területéhez: Cservenka, Keresztur, Kis-Kér, Kucura, Kula, Béla pusztával, Ó-Soóvé, Ó-Verhács, Torzsa, Pékla pusztával, Uj-Soóvé, Ujverhács, Veprovác. i) A topolyai szolgabíroság területéhez: Bajsa, Duboka és Alsó Roglatica pusztákkal, Csantavér, Feketehegy, Hegyes, Ó-Morovica, Felső-Roglatica pusztával, Pacsér, Sándor, Szeghegy, Topolya, Emusits pusztával. j) A zentai szolgabíroság területéhez: Ada, Martonos, Moholy, Ó Kanizsa. k) Az ó-becei szolgabíroság területéhez: Bács-Földvár, Ó-Becse, Petrovoczelló, Szenttamás, Szörög pusztával, Turia. l) A titeli szolgabíroság területéhez: Alsó-Kovil, Felső-Kovil, Gardinovec, Káty, Lok, Mosorin, Kovil-Szt.-Iván, Tittel, Vilova. m) A zsablyai szolgabíroság területéhez: Csurog, Gyurgyevó, Goszpodince, Nádaly, Zsablya.

Ü z l e t a l a k i t á s i é v e 1 8 4 7 .

HOFF JÁNOS-féle

malátakivonat egészségi sör.

Az általános elgyengülés, mell- és gyomorhajók, sorvadás, vérszegénység s az altesti szervek rendetlen működései ellen. A legjobbnak bizonyult erősítő szer üdülőknek minden emü betegségek után. Ára palackonként 60 kr.

A gyógyanyag és az egészséget előmozdító készülékek belföldi egészségügyi kiállításának London 1881. érdem oklevele.

A l á i r á s o k :

Ő felsége Viktoria angol királyné. — Király ő fensége az edinburgi herceg. — Spenser, a kiállítás elnöke. — John Eric Richsen, a bizottság elnöke. — Judge Mark B. fitkár.

HOFF JÁNOS-féle

koncentrált malátakivonat.

Mell- és tüdőbajok, idült köhögés, hurut és gégefő-bajok ellen. — Biztos siker s igen kellemes szer. Palackonként 1 frttal és 60 krral is.

HOFF JÁNOS-féle

malátakivonat melleukorkák.

Felülmulatlan a köhögés és elnyájkásodás ellen. A számtalan hamisítások végett kék csomagolására és a valódi malátakivonat cukorkák védjegyre (a feltaláló arcképe) kell főleg ügyelni. Kék csomagokban, 60, 30, 15 és 10 krral.

HOFF JÁNOS-féle

maláta-csokoládé.

Testi- és idegyengeségben szenvedő egyéneknek felettebb tápláló és erősítő. Ez igen kellemes ízű kiváltképen ott igen ajánlható, hol a kávé élvezete mint nagyon izgató meg van tiltva. Egy negyedkilos csomag 1 80 kr, 90 és 60 kr. Egy fél kilos csomag 2 40 kr, 1 60 kr és 1 frt.

Köhögés, rekedtség, mell- és gyomorhajók, elerőtlenedés, lesoványodás, emésztési gyengeség ellen a legjobbnak bizonyult erősítő szer bármely betegségből üdülők számára.

15-1

58-szor kitüntetve

Alapított 1847-ben.

A valódi malátakivonat készítmények feltalálója s egyedüli készítője:

HOFF JÁNOS

csász. kir. udvari szállító urnál, csász. kir. tanácsos.

Európa csaknem valamennyi fejedelmének udvari szállítója. Bécs I. gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8. — Gyári helyiség: Grabenhof, Bräunerstrasse 2.

Elismerő nyilatkozatok és megrendelések főbb és a legmagasabb egyéniségek részéről 1882-ben ő császári fensége Károly, Lajos főherceg, Frigyes főherceg, király ő fensége a valesi herceg, Ligne herceg, az oldenburgi hercegnő, a reussi hercegnő, Ferenczy kisasszony, királynőnk ő felségének felolvasónője; Mária Valéria hercegnő királyi ő fensége angol nevelőnője, a Metternich család, Clam-Gallas, Karácsonyi, Batthyányi, Romer, Philippovics tábornoknője, gróf Wurmbrot sat. sat. Ajánlva orvosi tekintélyek által, mint dr. Bamberg, Schrotter, Schnitzler, Granichstatten s számos más által Bécsben.

Öt legújabb győzelem és köszönetnyilvánítás Bécsből és a vidékről 1883. szeptemberben.

Sok százezeren, kikről már lemondtak, a HOFF JÁNOS féle malátakészítmény által (malátakivonat egészségi sör) meglőnek mentve, egészségüket visszanyerték, annak még ma is örvendenek. (A felüldültek saját szavai.)

Tekintetes ur! Teljes egy évig sinlőtte a fájdalmas gyomorhurutban és köhögésben, hasztalan volt minden gyógyszer, míg csak az ön kitűnő HOFF JÁNOS-féle malátakészítményét nem használtam; néhány hónapja a köhögés tökéletesen megszűnt, étvágyam ismét megjött s egészségem az ön HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi sörre által tökéletesen helyreállt. Fogadja legfőbb köszönetemet. Egyidejűleg egy magyar nyelven írt köszönő-iratot mellékelek, sziveskedjék azt minél szelebb körben elterjeszteni, Mező Kovácsbáza.
Dr. Nagy Alajos, plébános.

Tekintetes ur! Felkérem az ön HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi söréből 13 palack s két zsekkó maláta melleukorkának postautóvétel mellett való azonnali gyors megküldésére. Örömmel tudatom, miszerint én az ön gyártmányait igen szívesen használom s azok nekem igen jót is tesznek s gyógyhatásosak. Mély tisztelettel Szt.-Andrá, Villach mellett, 1883 szeptember 5.
Fischl M., igazgatóné.

Orvosi győzelem.

Tekintetes ur! Van szerencsém önnek azon kellemes tudósítást tehetni miszerint a HOFF JÁNOS-féle maláta készítmények eddig még valamennyi betegül, kik légzőszervi bántalmak, étvágyhiány s emésztési bántalmakban már régebbi idők óta szenvednek, a legsikeresebbeknek bizonyultak, miért is újból felkérem önt, postai utánvét mellett „Guschal János urnak Brünneben“ cím alatt, 28 palack malátakivonat egészségi sör és 3 zsekkó maláta-cukorkának a megküldésére. Grottau, 1883. szeptember 9. Mély tisztelettel
Dr. Fröde József, gyakorló orvos.

Kérek postafordultával 60 palack HOFF JÁNOS-féle jeles malátakivonat egészségi sört. Thurnambast kastély, október 4. 1883.
Gróf Auersperg Ervin.

Magas köszönő és elismerő irata du Mont bárónő ő méltóságának a HOFF-féle malátakivonat egészségi sör sikeréről.

Hietzing Bécs mellett, január hó.

A malátakivonat egészségi sör és maláta-csokoládé engem egészen kigyógyított egy bronchiális catarrusból. A maláta-bonbonoknak csillapító hatásuk van. E gyógymódot folytatom a zord időjárás befolyásai ellen s kérem küldjön nekem 28 palack malátakivonat egészségi sört, 5 csomag maláta-bonbon és 2 kiló maláta-csokoládét. Kötelező meleg köszönetem mellett maradok du Mont Marie báróné, sz. Batthyányi grófnő.

A legújabb bécsi köszönőirat 1883. szeptember 7-ről.

Felkérem újból 13 palack HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi sörnek megküldésére, mert ha azt csak nyolc nap nem használom is, már is érzem annak szükségességét, én azt már két éve hogy használom s azon meggyőződésre jutottam, hogy az nekem igen jót tesz, mi okból azt igen óhajtanám a nyilvánosság elé terjeszteni. Mély tisztelettel Bécs, 1883 szeptember 5.
Bargeczi Ferenc, eukrász, Máriahilferstrasse 62.

Főraktár: Falcione Gusztáv urnál Zomborban, továbbá minden nevezetesebb gyógyszerárban. Baján: Michits István. Szabadkán: Farkas József, Sztojkovits Döme. Ujvidéken: D. Koda, Wagner testvérek. Verbászon: Ferenczy József gyógyszerárban. Zentán: Kupkay Géza gyógyszerárban.

ÓVÁS! Csakis valódi HOFF JÁNOS-féle maláta gyártmányokat kell kérni a cs. kir. keresk. törvénytől Ausztria-Magyarországban bejegyzett jeggyel (a feltaláló arcképével.)

HIRDETmény.

Van szerencsém a n. é közönség szíves tudomására adni, hogy Zomborban, a főutcában, a Sztojkovits Z. G.-féle házban

a ceglédi gőzmalom-részvénytársaság

LISZT RAKTÁRÁT

megnyitottam.

Ezen malom gyártmánya alig szorul dícséretre, az a székesfehérvári kiállításon arany éremmel lelt kitüntetve s mindenhol kivirta magának a legnagyobb kelendőséget.

Raktárban kitűnő jó

roslisztet

is árulok és főtőrekvésem leend, pontos szolgálat által becses vevőimet üzletem részére megnyerni.

Teljes tisztelettel

Kremer Gyula.

Zomborban 1883. november hóban.

12-8

China-ezüst- és Alpacca-árak gyára

MORITZ HACKER

BÉCS, I., Operngasse 2.

Legdúsabb választék evő-eszközök, asztali készletek, thea- és kávé-készletekben stb.

Legrégibb gyári jegy Osztrák-Magyarországban, 16 évi kezességgel.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a palánkai kir. járásbírósnak 1883. évi 2617. számú végzésével Mezey Károly ügyvéd által képviselt az ő palánkai öngyógyító egyület telpekre részére Nikoits Simon és neje Nikoits Mária német-palánkai lakos alperes ellen 150 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesről lefoglalt és 461 frtra becsült ingóságokra, a leendőzett kir. járásbírósi számú végzéssel az árverés elrendeltét, annak Német-Palánkán alperes lakásán leendő megtartására határozott 1883. évi november hó 27-ik napján délelőtt 10 órája tüzetik, a mikor a bíróság lefoglalt szobabutor, ágynemű, varrógép, kocsis, sertés, fegyver és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzhezvétel mellett, szűkség esetén becsáron alul is fognak eladni.

Felhívatom mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételéről a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a menüben részükre foglalás koráiban eszközölt v. jna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsősorban bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnek vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján kiüzentését követő naptól számítatik.

Palánkán, 1883. évi november hó 17-ik napján.

Haba István,
kir. bír. végrehajtó.

GRÜNWAALD.

divatcikk, norinbergi, rövidárak s fehérnemű kereskedése

ZOMBORBAN

12-3

a „Szent Háromság téren“ (a rom. kath. templom épületében.)

Ajánlja gazdag raktárát selyem, atlasz, bársony és divat-szalagok, csipkék, fodrok, crepinek, dudorok és diszítések. — Női- és férfi szabónak való mindennemű készítmények, valamint a legnagyobb választékú férfi- és női-fehérneműek, ingek, corsettek, alsószoknyák, kötények stb. Legújabb fajú gombok, virágok, valamint minden kigondolható játéknemű s bélésszövetek.

1 drb nagy- és esernyő a legdivatosabb kiállításban	1.20-5.40	1 drb angol tollkés szaru, gyöngyház és teknősbéka nyéllal	25-1.30	1 chiffon kötő, Moire és Lüster, gazdag himzésekkel	40-1.80	1 rőf vagy 78 cntm. cérna vagy vászon betétek	10-45
6 drb kávéskanal (mindig fehér)	55	1 drb jegyzőkönyv	8-45	1 salon nyakkendő urak részére	15	1 rőf vagy 78 cntm. legjobb mosható csipke, quipir v. bretonnes	5-24
1 drb tejmerítő	45	1 drb pénzes erszény, szarvas vagy bagaria bőr	20-1.10	6 drb félvászon zsebkendő színezett szélekkel	60	1 rőf vagy 78 cntm. legfinomabb selyem v. spanyol blondesipke	5-75
1 drb levesmerítő	80-1.15	1 drb pénzes erszény nők számára bársony vagy gyöngyház	60-1.50	1 nyakraváló urak vagy nők számára, atlasz, selyem, rips, moll vagy satain	15-90	1 rőf vagy 78 cntm. fátöl vagy függöny szövet	30-75
1 drb igen tartós fogkefe	12	1 drb 25 és 50 képre való album	85-3.80			1 rőf v. 78 cm chiffon v. vászon	16-27
1 drb fej- vagy ruhakefe	40-1.20	1 drb cukor doboz, diófa vagy porcellán	85-1.60			1 rőf vagy 78 cntm. sir ling, szürke vagy fekete	16
1 drb bontó- vagy sűrűfűst (valódi kautsuk)	15	1 drb szemüveg, szaru-, acél- és ujezüst kerettel	40-1.15			1 rőf vagy 78 cntm. musselin, fehér vagy fekete	16
1 drb bontó- vagy sűrűfűst (szaru- vagy elefántesont)	25-85	1 drb kézi- vagy utazó bőrönd	1.60-3.20			1 fél vég organtin	30
1 drb hajtartóféssű minden fazonb.	20-40	1 pár nadrágtartó	18-65			1 tucat divatos gomb, bronz, selyem, acél, szaru, üveg, gyöngyház stb	5-60
1 drb hajtartóféssű (valódi teknősbéka) 1 gramm	10	1 gyermekszoptató üveg	45			1 csomag pamut ala Pottendorf 8 vagy 16 matring	80
1 drb fűsű gyermekek számára	6	1 óralánc, acél, bronz és selyem	10-40			1 csomag 500 gram négyrétű legfinomabb gyöngy-kötő pamut	1.50
1 drb fűsű gyermekek számára (elpusztíthatlan, legújabb)	25					1 gombolyag színes és fehér á 25 drb valódi angol varrótü	10, 15, 30
1 drb legfinomabb glicerín vagy moschus-szappan	10					1 derékfűző, Pancer-Mieder, bárhol is 1.50, nálam csak	1 frt
1 kis üveg parfüm (Ess Bouquet vagy Reseda)	30-65					1 derékfűző, satain v. drill övvel	1.50-3.20
1 rizspor (zaeszkóban is)	20-50					1 tekercs gépcérna 200 rőf	6
1 pár harisnyakötő acél- vagy bronz kapcsokkal	10					1 horgolt cérna gyermek fejkötő	12-35
1 pár harisnyakötő gyermekek számára	6					1 horgolt gyermek szoknyaeska	35-90
1 kulestartó	15					1 pique gyermek pártli	12-20
1 grt. ing- s közelő gomb bronz, acél, gyöngyház stb.	5-65						
12 drb gallérgomb	4						

Fehérnemű.

Hölgyek számára.

Pályázati hirdetmény.

Topolya (Bács-Bodrogh vármegyében) tiszta magyar és 9500 lelket számláló község jegyzői hivatalánál egy, — évi 365 frttal javadalmazott község díjnoki, és egy 300 frttal javadalmazott község irnoki alkalmazás, — és pedig előbbi 1884. év január hó 1-től — utóbbi pedig 1883. év december hó 1-től elfoglalható lévén, kik ezen alkalmazást elnyerni óhajtják — ebbeli kérvényeiknek alulírottánál kellő időben leendő benyújtására felhivatnak azzal, hogy kérvényeik lehetőleg okmányolandók, az elsőre nézve különös előnyben részesítetik azon egyén, ki a jegyzői szigorlat létezésén kívül okmánnyal, az adóügy kezelésében gyakorlati jártasságát és ezen szakmában történt munkálkodását hitelt érdemlőleg kimutatja.

Topolyán, 1883. évi november hó 19-én.

3-2

Lakatos Lipót,
községi jegyző.

1537 sz.
ex 1883.

Kishegyes községe.

Árverési hirdetmény.

Hegyes községének 14124 kat. holdat tevő határán a vadászati jog, szárazon és vizen *f. évi december hó 2-án d. e. 9 órakor* Hegyes község-házánál nyilvános árverésen 6 évre haszonbérbe fog adatni, ki-kiáltási ár 20 frt, bérlet köteles az utolsó évi haszonbért az árveréskor, a többit pedig mindenkor január hó 1-én lefizetni, mit ha nem teljesítene a bérlet, a bérlet megszüntetnek tekintendő, s a község jogositva leendő újól haszonbérbe adni.

Hegyes, 1883 november 14-én.

Cziráky,
jegyző.

3-3 Malkacsi András,
bíró.

1411. szám.
k. ig. 1883.

Árverési hirdetmény.

Kernyaja község előljárósága részéről közhírré tétetik, hogy Kernyaja község határában 9272 katasztrális holdnyi területen az 1883. évi XX. t. c. értelmében gyakorolható vadászati jog 1884. évi január hó 1-től 1889. évi december hó 31-ig terjedő hat évi tartamra folyó évi *december hó 2-án d. u. 3 1/2 órakor* Kernyaja község házánál megtartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni; — az árverési feltételek alulírott község előljáróságánál megtudhatók.

Kernyaja, 1883. november hó 12-én.

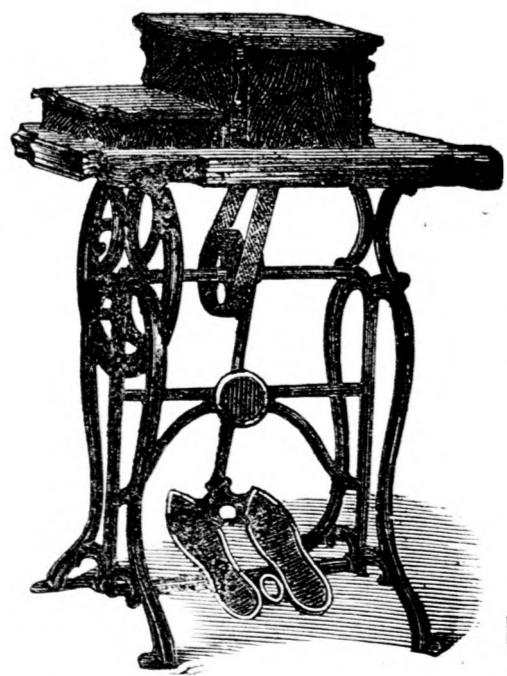
3-3

Preszly János,
községi jegyző.

Stelzen János,
községi bíró.

ÜZLETHELYISÉG VÁLTOZTATÁS.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy üzletemet Falcione Gusztáv ur fűszerkereskedése melletti új házba áttettem. — Ajánlom nagy választékú raktáromat, nevezetesen: **sírlámpák** és **sírkoszorúkat**, valamint minden idényre alkalmas cikkeket.

Valódi amerikai varrógépek

(hetenkinti 1 forintos részletfizetéssel) minden szerkezetben, 5 évi jótállás mellett. — **Gépeszközök.** Látszerek. Sebészeti és műszerek. óvszerek, gummi-párnák, sérvkötők stb. stb. — **Pénz- és dohánytárcák.** — DITTMAR R.-féle lámpa gyári raktáramban gazdag választékban kaphatók:

csillárok, szalonlámpák, asztali- és falilámpák

minden nagyságban és szerkezetben. — Thonet-féle fonott székek. **Gyermekkoosik.** — Dús választékú **selyem-, bársony-, pamut- és cérna-szalagok-, csipkék- és bélésszövetek.** —

Nagy raktár **férfi- és női-fehérneműekből**, úgy **kiházásitási kelengyék.** — **Derékfűzők** (Mieder). **Esőköpenyek.** **Utazó bőröndök** és **táskák** urak és nők számára **Esernyő, sétatobotok** gazdag vegyességben.

Thea- és kávé-készülékek. Valódi chinaezüst és alpaca evőeszközök a cs. kir. szab. Berndorf-féle gyárból.

Tajtépipák és szipkák, dohányzó és szivarzó szerek s minden e szakbeli áruk a legjobb minőségben. **Pipere-, mosdó-, fény-üzési-cikkek,** parfüm, fogpor, rizspor, hajfestőszer és mindenféle toilette-tárgyak, Treu Nughlich gyárból. — **Prágai keztyűk raktára.** Üzletemet a n. é. közönségnek ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel

GOLDFANN SÁNDOR,

kereskedő Zomborban, a fő-utcában.

8-7

Melléklet a „Bácska” 78-ik számához.

O-Kanizsáról írják: Szeged városától vásárolt hajóhidunk minden ócskasága dacára is nagy újdonság, ha másnak nem is, de ránk nézve igen. Régi almaink valószínűsége közledek, Bánátnak közel eső községei lakosságát adásvevés tekintetében piacunkra edesgetni. A kezdet nehézségeit megfeszített erővel iparkodtuk legyőzni, megvettük a révjogot 25 ezer forintért eddigi tulajdonosától, s pedig úgy mint Pucor János bátyánk a házat; megvettük a két partot szilárdon összekötő szerszámot Szegedtől, mindenütt célt értünk, csak is a tizenhat tavasz virulását látott faalkotmány bérlője csökönysüdült meg, mely kijelenté, miszerint kukoricaszár és rozsszalma ehetése reményében az olesó lisztből apró zsemlyéket sütt péknek liszttel tulterhelt társzekerét tovább nem vonszolja: minek tanubizonyoságraért úgy elveté magát, hogy gazdája — Lang bácsi — bús elkeseredésében azt kiáltá — nukszik! A hajóhid vételével megbízott bizottságunk a komp bérlőjével is alkudozásba bocsátkozott, ígervén neki a hátra levő 3 és fél évi haszonbérlet lemondásaért 2000 forintot; azonban nem tágit, vagy 4 ezret adjon O-Kanizsa, vagy továbbra is vonszoltatja a 16 tavasz faalkotmányt az általa árult répitusz alkoholától erőre kapott s józanságot nem ismerő révézei által. Jó, legyen az ő akaratja! Annyit előre is megsughatok neki, hogy új gazda, új szokások! Rövid idő alatt tapasztalni fogja a bérlő is ezen közmondás állítását. O-Kanizsa először is utasítani fogja a bérlőt, hogy a két part közt félóránként megtegye az utat, akár van átmenő akár nincs, utasítani fogja, hogy úgy az egyes ember mint a kocsis és egyes állatok átszállítási vámjának lefizetése alkalmával a vámfizető kezébe igazolványt adjon, melyen a kormány által helyben hagyott vámilleték nyomva legyen; másodsor mindezen dolgok ellenőrzése végett kompbiztoszt küld a révhez, a kinek szigorú kötelességévé tétetik a legesekélyebb mulasztást s a netán bekövetkező visszaféléseket azonnal feljelenteni O-Kanizsa előjáróságának, a ki tudnifogja a harmadsort is előidézni, illetőleg ráolvasatni.

Sajtóperek. A budapesti kir. sajtóbizottsághoz újabban a következő sajtóügyi feljelentések érkeztek: Diener János, Szekula Hugó, Blantz Miklós, Horváth Mihály, Ránkov Miklós, Maximovits Lázár kulai lakosok sajtópere a „Zombor és Vidéke” ellen; Speizer Gusztáv zombori lakos sajtópere ugyanez a „Zombor és Vidéke” ellen; Mikosevits József zentai ügyvéd sajtópere a „Zentai Ellenőr” ellen rágalmozás és becsület-sértés miatt.

Fegyelmi ügy a kir. táblán. Dr. Horváth Géza hivatalától felfüggesztett zsablayi kir. járásbíró ellen a kir. főügyészség több vádat emelt, a fegyelmi bíróság azonban csak a 4 vádpontot tartotta fenn vádhatározatában: 1. a kir. járásbíró a kir. táblának a járásbírói ítéletet a megelőző eljárással együtt megsemmisítő végzését a telekkel közöltetni elrendelte ugyan, de annak kiadományozását nem eszközölte. 2. Az ugyanezen ügyben felvett egyezségi jegyzőkönyvet a járásbíró a kocsában iratta alá. 3. Vádoltatott azzal, hogy Milassin József ottani ügyvéd által előmozdított ügyek legnagyobb részében a végrehajtásilag lefoglalt ingóságok áthelyezését s zárgondnokra bízását rendelte el s foganatosította és eltűrte, hogy az áthelyezések Milassin Józsefhez történjenek, ki a gondnoki díjakat is az álgondnok helyett felvette. 4. Oly ügyekben bíráskodott, melyekben saját testvére képviselte mint ügyvéd az egyik peres félt. A királyi ítélőtábla fegyelmi tanácsa a napokban tárgyalta az ügyet Szabó Miklós elnöklété alatt, s vádoltat, ki már többször volt fegyelmi uton büntetve, a négy vádpontban bűnösnek találván, 500 frt pénzbüntetésre s az eljárási költségek viselésére ítélte.

Nemes példa. Baján Basch Bernát elhunyt polgár, 200 frtot hagyományozott az ottani főgymnasiumnak azzal, hogy kamatait a tanári kar érdemes tanulók segélyezésére használja fel.

Petrovosszello község képviselése f. hó 20-án 2 ellen 23 szavazattal aljegyzővé választotta Popovits Jenő, ottani kedvelt és szerb anyanyelve dacára az összes magyarság rokonszenvének örvendő jegyzőségét.

A képviselőház pénzügyi bizottsága f. hó 23-án este 6 órakor folytatódva tárgyalván a kultuszminisztérium költségvetését, a zombori állami főgymnasium felépítésére előirányzott 30000 frt megszavazását függőben hagyta. Reméljük, hogy megyénk országos képviselői a centrum ezen fontos kulturbátyájának régtől égető szükségletét méltányolván, annak tárgyalásánál a sürgősség nagyon is szembeszökő érveit kötelességszerűleg figyelembe fogják ajánlani.

Baján a Ferenc-csatornatársulat kikötőre, Volbert Ferenc, mult vasárnap délelőtt mentette ki a „Reménység” vontatógőzös kapitányának 10 éves fiacskáját a kikötő vízből, melybe ez saját vigyázatlansága folytán bukkott. Ez már a kilencedik gyermekélet, melyet Volbert a hullám-sírból kimentett.

A minősítés kérdéséhez. Kérdés merül fel az iránt, hogy a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. I. t. c. 9. §-a 1-50 pontja értelmében a tisztí orvosoktól kívánt két évi gyakorlat, az orvostudori oklevél megszerzésétől számított-e, avagy ezen időbe beszámítható-e azon gyakorlat is, melyet az illető orvos az egyetemi tanfolyam bevégezése után valamely egyetemi tanintézetnél az oklevél megszerzése előtt töltött, — mint értesülünk — a belügyminiszter kimondotta, hogy a törvényhatóságokban alkalmazott orvosoknál, a minősítési törvény szerint megkívánt két évi gyakorlatba, azoknak azon, teljes hitelességű okmánnyal kimutatható működési idejük is beszámítható, melyet nagyobb kórházakban, orvosi oklevélük kiállításá előtt, de az orvosi tanfolyam szabályszerű bevégezése után töltöttek.

Bacsban Szőrcsey László, m. k. csendőr őrsvezető az evangélikus hitről a róm. kath. vallásra tért át s ez után nyomban oltárhoz vezette Balogh Karolina ottani kedves tanító kisasszonyt.

Bajai születésű Strobentz János magánzó, ki már 25 év óta van távol szülővárosától, 150 frtot küldött a város tanácsának oly célból, hogy ezen pénzen a bajai kórházban két ágy teljesen felszereltesék.

A virilis névjegyzékek összeállítására. A vadászati adó és hadmentességi díjnak, a legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzéke összeállításánál való beszá-

mithatósága iránt kérdés merül fel, — a belügyminiszter — mint értesülünk — kimondotta, hogy ezen adónemnek, a virilis névjegyzékek összeállításának alapul szolgáló egyenes államadók közé nem tartoznak, ennél fogva azok be nem számíthatók.

A vörös kereszt-egylet zombori fiókjá által december 20-án rendezendő előadás színjátékából, énekből és élőképekből fog állni. A hangverseny tervét elejtették. Szini előadásra a „Barátságból” című egy felvonásos vígjátékot választották, melynek rendezését Dömötör Pál ur vállalta magára. Az énekszámokat az eddigi megállapodás szerint Leszinszky Mariska és Lovich Aranka kisasszonyok töltik be. Az élőképekben városunk sok szép hölgye fog fellépni. Jövőre többet.

A zombori jótékony magyar nőegylet e hó 21-én tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy a karácsonfa ünnepély alkalmából 20 fiút és 20 leánykát, mindannyi iskolás gyermeket ruhával el fog látni: felhivatnak tehát a nőegylet tagjai, hogy sziveskedjenek elsnorban ők a felruházandó gyermekekre vonatkozva e hó 29-éj az elnöknőnél Esztergamy Borbála urnő önnagyságánál javaslatukat megtenni; a helybeli elemi iskolai tanító urak is fel fognak ez érdemben kéretni. A jótékony adományok is az elnöknőhöz intézendők. dr. Margalits Ede, titkár.

A szabadkai torna-egylet által tavaly nyáron rendezett országos verseny alkalmával első díjat nyert Kristovác Miklós mint tárgyalgóló. E díj egy serleg és érmek voltak. Kristovác a serleggel nem elégedett meg, mert az nem volt színarany, s beperelte az egyeletet 500 frt erejéig, a serleget pedig bírói letétbe helyezte. Tárgyalásnál az egyelet viszonkeresetileg az adott érmeket követelte, mert Kristovác elhallgatta hogy ő nem tagja a hazai torna-egyletek egyikének sem, az érme pedig csakis ily tagoknak voltak kiadhatók. A szabadkai járásbírósg telperest keresetével, alperest pedig viszont keresetével elutasította. Mindkét fél fellebbezett.

Fischer Márkus bajai lakos, az ott felállítandó szegényház felszerelésére 2000 frtot ajánlott fel.

Ügyvédeknek. A szabadkai ügyvédi kamara választmányának — mely áll: az elnökből, elnöki helyettesből, titkár, pénztárnok, ügyész, nyolc választmányi tag és négy póttagból — újból megválasztására az 1874. évi XXXIV. t. c. 23 §. alapján a közgyűlést f. é. december 22. napjának d. e. 10 órájára ezennel kintűzöm, miről a kamara tagjait azzal értesitem, hogy a közgyűlés Szabadka sz. kir. város tanácskozási helyiségében fog megtartatni s egyedüli tárgyat e választás megejtése képezendő, figyelemzettem egyidejűleg az ügyvédi kamarának Szabadkán nem lakó tagjait az 1874. évi XXXIV. t. c. 23. §-ára, mely szerint szavazójegyeiket saját peesétükkel ellátva és kívülről neveiket ráírva sziveskedjenek beküldeni. Szabadka, 1883. november 10. Dr. Galn György, a szabadkai ügyvédi kamara elnöke.

Dr. Kek Lajos apatini ügyvéd folyó hó 24-én jegyezte el Ertl János szótai bírtokos, közéletünk ezen tevékeny és kedvelt tagjának, egyetlen bájos leányát Ertl Karolin kisasszonyt.

A karácsonfa-ünnepély.

A kereszténység legszebb és legmeghatóbb ünnepe a karácson; a legkomolyabb öregek is, kiknek fejt már az élet telének hava takarja, elérzékenyülnek, ha a karácsonnal együttjáró ártatlan, tiszta gyermekkori örömeikre gondolnak vissza. — Künn zord tél van, benn a családi meleg szentélyben a hit örökzöld fája, a karácsonfa körül csoportosul a ház apraja-nagyja és jámbor énekek zengése közt a kisdedek kímendhatlan örömmel csüngnek a várt est számos kellemes meglepetésén, melyeknek értékét azon költői hit emeli, hogy mindezt a Christkindli hozta a jó gyermekeknek: mindenkinek arcán öröm ül, a gyermekek örvendenek az ajándékokkal rakott karácsonfának — a szülők örvendenek gyermekeik örömeinek s valóban nehéz volna megmondani, ki örül inkább, kiknek öröme nagyobb!

A karácson est örömmel mindazoknak, kiket a szerencse, a földi javak annyira óhajtott és keresett adományával halmozott el, mert csak azok vannak oly kellemes helyzetben, hogy övéiket illetően kellemes meglepetésekben részesítsék: a szegény szülők, kikkel a sors mostohán bán, karácsonfára nem gondolhatnak és boldogok, ha gyermekeiket az éhség gyötrelmeitől és a megtagyás kínjaitól óvhatják meg. De a keresztény szeretet, a jótékonyagnak a kereszténységből fakadt és a művelt pogány okor előtt teljesen ismeretlen, találkonysága módot ta'ált arra, hogy ez örökre emlékezetes, az egész életen át felejtethetetlenül megmaradó ünnep örömeiben és áldásaiban azok is részesülhessenek, kikkel a vagyontadó szerencse mostohán bán el.

Gyengéd és igazi emberbaráti szeretettől áthatott lelkek a nyilvános karácsonfa-ünnepélyek gondolatára jöttek, hogy ezek által azon szegény gyermekek szenge kora is kellemes emlékekkel boldogíttassék, kiknek születésükkor már a nyomasztó szegénység, a kínos nélkülözések fájó öröksége jutott osztályrészül; azon szegény gyermekek ruhátlanágán segítve legyen, kik a tél zord hidege ellen csak az emberbaráti szeretet melegeivel takarozhatnak.

A zombori jótékony magyar nőegylet a mult évben karácsonfa-ünnepélyt rendezett. E célra 100 frtot bocsátott a kiküldött bizottság rendelkezésére. E szerény összeg nemes lelkek áldott adományával annyira felszaporodott, hogy karácsonkor 24 és a maradékból új évre ismét 8 s egy összesen 32 szegény gyermek volt teljesen felruházható.

A meleg pártolásra és nagy tiszteletre méltó zombori jótékony magyar nőegylet ez évi február 4-én tartott közgyűlésén, indítványomra újlag száz frtot szavazott meg az évi karácsonfára: és ha, a miben senki sem kételkedhetik, a ki e város nemeslelkű és minden szép és jó iránt lelkesülő lakosait ismeri, a közönség nagylelkű adományával az egyeletet most is támogatni fogja, úgy ez évben a karácsonfa nemesak ugyanannyi, hanem sokkal több szegény gyermekekre fogja áldásait kiárasztathatni.

E nyilvánosan rendezett ünnepélyeknek nemesak jótékonyasági, hanem vallás-erkölcsi jelentőségük is van! Óhajtható volna, ha ilyeneket nemesak a megye központján a zombori jótékony magyar egyelet rendezne, hanem a többi megyei testvéregyletek is, így az ujvidéki, a bajai, a szabadkai, kulai, a beesei stb. nőegyletek is. Ha egyes iskolák falai közt rendeztetnek ilyen ünnepélyek, az nagyon szép, de sokkal szebb az, ha nyilván s erkölcsi testületek, nyilvánosan az illető város tanácstermében, nem egy iskolára, hanem az egész városra kiható, az egész várost érdeklő ünnepélyt rendeznek.

A jótékonyaság áldásain kívül az ilyen ünnepélyek a vallásos önértetnek felgerjesztésére és ápolására hatalmas tényezőkként szerepelnek: és ha minden vallásfelekezet hívei önértetesen büszkék vallásukra, miért szégyeljük mi azt, hogy katolikusok vagyunk! A vallásos meggyőződés és önértet ápolása erkölcsiileg és jellemileg súlyos materialistikus korunk egyedül lehetséges orvossága. Karoljuk fel megyénk lelkes hölgyei és öntudatosan gondolkozó férfiai a karácsonfa-ünnepélyek eszméjét és kis körben közvetlenül a jótékonyaság áldásaival fogjuk a szerencse mostoha gyermekeit elhalmozni, közvetve pedig egy nagy társadalmi bajnak, a vallástalanságnak fogjuk lassankint útját állani és a társadalmi rend egyetlen biztos garanciáját a vallástalanságot öt megillető trónjára visszasegíteni.

Dr. Margalits Ede.

Tisztújítási mozgalmak.

Kit válasszunk alispánnak?

Lakonikus telelet reá: Schmausz Endrét. Nem piciny teltalkatáért, hanem azon erőteljes szellemért, mely e kis porhüvelyt élteni.

Ó mint jelentékeny alak emelkedik ki újabb időben a már-már tespedésnek indult megyei élet légköréből. A megyei élet legesekélyebb mozzanata is érdeklő és iránta másokban is érdeket tud felkeltetni.

Tevékenysége példátlan. Ezen erényéről már az országgyűlési klubokban szólt a fama, jelen vezérszerében pedig, melyre őt a közbizalom emelte, hatványozódott. Belőle jut mindennek és mindenkinek: a történelmi társulatnak, a polgári kaszinóknak, a dalárdáknak, az iskolaszékeknek, tanító egyeletnek, országos kiállítás bizottságnak, színháznak, banketteknek, alig van társadalmi vagy humanisztikus szövetkezet, melynek vagy elnöke vagy dísztagja nem lenne; és mindezt és mindegyiknek tud szépet mondani, mint valami phraseologia. Legtöbb jut azonban belőle a közigazgatás számára. Az emberek rendszerint csak a mézes hetekben tevékenyek és aztán a „non chalance” nevű nagy szálllyeszékbe nyugalomra dőlnek. A jelenlegi alispán buzgalma folyton fokozódik, úgy, hogy a közigazgatás terén nagy várakozásokra jogosít.

Erőteljes elmésséggel kezelt dialektikájával mint valami duzzadt vitorlájú hajó száll szembe az ő eszméinek kultuszát támadó hullámokkal. Beszédmodora nem ironikus még támadói iránt sem, sőt udvarias: „kérem tisztelettel” „szeretettel” kifejezései közmondások. Világos, szabatos, határozott előadásával még azon megyei bizottsági tagok szavazatát is kinyeri, akik nem értik.

Sokféle szétágazó szellemének mégis egy különös ideálja van, melyhez úgy látszik feltétlenül ragaszkodnak: ez a megyei utak javítása s vele a közlekedés előmozdítása. Ha tisztán agrar megyénk természetét tekintjük, bizonyára a legpraktikusabb eszme, melyet alispán valaha zászlajára irt.

Társalgása telve nagyúri sikkal. Azt hinné az ember, hogy minden évben egy-két hónapot Páris „hautevolée” köreiben tölt el; pedig dehogy! Mig mások utaznak, ő a mérnökkel meg utibiztosokkal konferál. Aki vele egy nézetben van, az vakon követi; aki merészkedik ellenkező nézeteket vallani, azt udvarias-ságával annyira elvarázsolja, hogy ha a legvéresebb oppozicionalista is, legalább mankón követi. Udvarias-ságával különben tud egyesíteni jó adag energiát is, mellyel a törvénynek érvényt szerez.

Erélyével kikket és tehetőségét úgy szétszór, hogy csak tisztelői közt tudja magát összeszedni, és ők válnak legbüzdőbb párhívóivé. Bizonyítja ezt az, hogy még eddig nincs párt mely őt leszerelni képes lett volna.

Hivatala egész teljében lendületen, találekony. Soha zavarba nem jő: egyet simit homlokán vagy emel cvikerén és az akadály megszünt. Mint egy hős jelenik meg a közgyűlési teremben, kibontja zászlaját — aktait — és hatalmas referádája után győzelmesen összegyűngölgeti ismét, hogy a legközelebbi felvonulásra ismét eltegye.

Sok nemes tulajdonai közül még egyet kell kiemelnem és ez az ember baráti szeretet, a nagy szívójság, mely őt kivált a „plezuros” jegyzők imádott protektorává teszi. Hiszem is hogy ők lehangosabban kiáltandják velük: éljen Schmausz Endre alispán!

Felsővégen.

Bigeon.

Jegyzőkönyv, felvétel Garán a volt szántovai, jelenleg bajai szolgabírói járás megyebizottsági tagjai által a küszöbön álló megyei közigazgatási rendezkedés tárgyában, 1883. évi november hó 24-én megtartott értekezleten.

Az értekezlet elnökül Tápay Péter, jegyzőül Rehá Nándor bizottsági tagokat kebeléből megválasztván, elnök az értekezletet az alkalom fontosságához méltó emelkedettséggel tartott rövid beszédben megnyitja, és felhívja az értekezlet tagjait, miszerint a közel jövőben megtartandó megyei tisztújítás ügyéhez hozzájárulni, illetve a tisztí állásokra a kijelölést megtenni sziveskedjenek.

Az értekezlet áthatva azon tisztelettel, mellyel a megye kormányának és főhivatalainak élén álló vezér-férfiak polgári erényei és a megye közjavanak előmozdításában lankadatlan erély- és kitartással teljesített működéseik irányában egész ragaszkodással adózik a megye kormányán álló köztisztelget és nagybecsülést kivított alispán Schmausz Endre ur irányában, vala-

mint eddigi a megye reputációját mindenkor méltósággal fentartott és eredményekben gazdag munkásságáért teljes elismerésének ad ez alkalommal osztatlan kifejezést; ugy a jövő tisztújítás alkalmából ötlet, valamint az eddigi megye főjegyzőjét, főügyészét, két főszámvívőjét, két főpénztárnokát és árvaszéki elnök urakat teljes bizalmával ajándékozza meg.

Az értekezlet a központi többi állásokra nézve kiterjeszkedni ezuttal nem óhajtott.

A bajai járás szolgabírói állására egyhangulag eddigi szolgabíráját, mint bizalmának letéteményesét Késmárky Béla urat jelöli ki. Nem zárkozhatik azonban az értekezlet azon érzelmei elől sem el, mely őt és az egész járást Kósa János szolgabírósegéd és tiszteletbeli szolgabíró ur személyéhez fűzi. Valamint figyelmen kívül sem hagyhatja azon érdemeket, melyeket nevezett ur 14 éven át a járás és megye érdekében soha nem lankadó buzgósággal kifejtett működésében szerzett; ezért őt, irányában nyilvánított elismerése mellett, az értekezlet bármely üresedésbe jövő szolgabírói állásra a legmelegebben ajánlhatja hozzá, esetleg őt egyik árvaszéki ülnökségre kijelöli.

Végre Szűcs Mihály apatini járási szolgabírósegéd és tiszteletbeli szolgabíró urat szinte egyik árvaszéki ülnöki állomás elnyerése tekintetéből a központi értekezletnek melegen figyelmébe ajánlja.

A járásorvos személyére nézve nem történt megállapodás.

A jegyzőkönyv felolvasás után azzal záratik be, miszerint az a megyei központi nagy értekezleten ezen értekezlet óhajának kifejezése gyanánt leendő figyelmébe vétel és melletti tekintetéből annak idején bemutatandó lesz.

K. m. f.

Réhak Nándor s. k.,
értekezleti jegyző.

Idősb Tápay Péter s. k.,
értekezleti elnök.

A „Gazd. Egylet“ közleményei.

A nagyméltóságú földmívelési miniszterium egyeletünk útján a n. é. közönség tudomására hozza:

I. Hogy a magyar királyi országos selyemtenyészési felügyelőség ingyen oszt ki szeder magot, akik tehát teljesen díjtanul és portamentesen kívánják szeder magot nyerni, forduljanak eziránt a m. kir. orsz. selyemtenyészési felügyelőséghez Szegszárdon, honnan a szeder mag és a szederfatenyészési utasítás, nekik minden költség nélkül meg fog küldetni.

II. Hogy a budapesti időjelző állomás értesítéseinek Szabadkára és Zomborra leendő táviratozását, tekintettel arra, hogy a téli időszak alatt a gazdaközönség az időt jelző jelentéseket kevésbé szüksegi, — f. évi november hó 15-től jövő évi február 15-ig beszüntette.

III. Hogy az országos zerte hanyatlott lóvasalási eljárás javítása céljából a patkoló kovácsok és azok segédeknek gyakorlati és elméleti kiképzését előmozdítani szándékoznak, Baján a honvéd patkoló kovács műhellyel kapcsolatosan egy 9 hónapra terjedő, azonban csak vasárnapi esetleg ünnepnap előadásokkal rendezendő patkoló tanfolyamot létesített.

Az elméleti oktatás mellett a gyakorlati oktatás a patkó készítésnél kezdődik, az abban kellően jártas megy a padhoz és holt patán tanulja a faragást s csak azután kezd patkót igazítani és fölverni, s végül a nem rendes és gyógypatkók készítése.

A tanfolyam díjvasalással fejeztetik be. A tanfolyamba önálló kovácsok és ezeknek legalább 16 évi életkort betöltött segédei vétetnek fel s beiratkozás végett a bajai honvédszázad ezred 1. oszt. parancsnok-ságánál jelentkezhetnek.

A tanuló a tanfolyam tartama alatt minden vasárnap és ünnepnap fejenként 50 kr. ételmezősi díjban részesíthetők.

A tanuló a tanfolyam látogatásáról és minősítvényükről, valamint a verseny vasalás eredményéről igazolványt kapnak.

Kelt Zomborban, 1883. évi november hó 25-én

Szemző Gyula,
egyl. alelnök.

Ujvidék, 1883. nov. 22.

Zichy Jenő gróf öméltségének régen várt látogatása végre valahára bekövetkezett.

F. hó 18-án d. e. 1/10 órákor érkezett meg; az indóházban fogadtatva méltóságos Parosetich Félix szeretett főispánunk, a rendező bizottság és nagy néptömeg által Legott kocsira ültek és a dűsan fellobogózt Kamenicai és uri utcákon keresztül főispánunk vendégszerető házához hajtatott, hol magas vendégünk szállásolva volt.

A gróf társaságában méltóságos Sándor Béla, megyénk főispánját és Schmausz Endre alispánt is láttuk.

3/10 után voltak a bemutatások. Városi tanácsunkat a mlt. háziur mutatta be; tisztelegtek az iparosok, a mindkét ipartanoda tanárai stb.

1/2 11 órákor a tisztelgéseknek és bemutatásoknak vége volt. Ezután Zichy grófot kíséretével főispánunk színházunk nagy termébe vezette, hol őt már számos iparos és az ipar iránt érdeklő várta.

A belépő grófot lelkesen megéljenzették. A kiállításra nézve megválasztott a helyi bizottság Ujvidék és vidékére nézve.

Zichy gróf remek beszédben fejtegette az országos kiállítás célját, különösen kiemelve, hogy itt az idő, a melyben Magyarország kimutassa azt, hogy képes Európa bármely országával a versenyt kiállani. Az ipar különösen azon ág, a mely legnagyobb előmenetelt tanusított. Meg van győződve, miszerint Ujvidék szakképzett iparosai nem fognak késni a cél eléréséhez hozzájárulni.

Hathatós beszéde a jelenlevőket számos „eljen“-ekre serkenték. S midőn a gróf a termet elhagyá, viharos éljenzések kísérték a nemesszívű főurt, ki nem valami úri sportban találja örömét, hanem a társadalom mivelttségét felkarolni, legnagyobb és legmelegebb igyekvése.

Délután 2 órákor derék főispánunk vendégszerető házában a magas vendég tiszteletére díszbéd volt, melyre a háziur idegen vendégeinken kívül polgármes-

terünket, Bende Imre apát urat és még több honoratiort meghívott.

Az ebéd igen kedélyesen folyt le, a mi is a derék háziur megnyerő magaviseletének tulajdonítható.

Este 1/8 órákor az „Erzsébet“ szálloda nagy termében a magas vendég tiszteletére bankett volt, melyen több mint 300-an vettek részt.

Szobánál sz. bb toasztokat lehetett hallani. A katonai zenekar a legújabb darabokat játszotta. Az ételek kitünők voltak, a mitazonban a borról éppen nem lehet mondani.

Zichy gróf el volt ragadtatva és főispánunk, valamint polgármesterünk előtt elismerőleg nyilatkozott. Különösen kiemelte magat és itt látszólagosan uralkodó egyetértést. . . Ez azonban csak délibáb, mert itthelyt semmi nem hiányozik többet, mint éppen az egyetértést. Nemcsak, hogy itt magyarok és szerbek között nem létezik egyetértés, hanem sajuos, még pártunk is egyetlen, azaz nem fjs párt.

Minap tüzet jeleztek. Vukovics Tivadar buzgó rendőrbiztosunk hamar egyik szivattyura felült, melynek lovait Kassovitz bérkocsi tulajdonos hajtotta. A vasember sarkán hirtelen a piac felé akar hajtani, mire a szivattyu ledől és a rajtavevők mind lebuktak. Vukovics legszerencsétlenebbül járt, mert bal lábát összetörte, Kassovitz csak a kezét dörgölte fel, a két tüzoltó pedig jelentéktelenül megsebesült.

Mult heten egy Mitkucs nevű főmérnök Bécsből ide Ujvidékre jött. Már a vaspályán rosszul érezte magát, de azért mégis tovább folytatta útját Ujvidékig. Midőn ide érkezett, már oly gyenge volt, hogy a vasúti kocsiából ki kellett őt emelni s így bérkocsin a „Schneider“-féle szállodába vitték. Mig az orvos megjelent, a mérnök már aludt és többé őt felkelteni nem lehetett. Így aludt 36 óra hosszat és aztán kiadta lelkét. Miután halála ily rejtélyes viszonyok között bekövetkezett, rendőrileg felboncoltatott, de semmi különös nem találtatott; miért is az orvosok nincsenek tisztában a felett, vajon mi baja lehetett szegénynek. Bebalzsamozás után, apátunk őt beszentelte. Vasárnap este a vegyes vonattal Bécsbe vitetett, hogy ott a családi sírban eltemessék.

Vasúti hidunkon igen nagy erőmegfeszítéssel dolgoznak, mintán a vállalat még e héten készen akar lenni.

Ezt a „Zasztava“ oda kommentározta, hogy Osztrák Magyarhon, Szerbiában intervenirozni akarna s így a vállalat titokban oda utasított volna, hogy a hidat mielőbb készíttesse el, mert azon akarják a hadakat Szerbia felé küldeni.

Ad vocem Zasztava. E lap most nagyon kezd ficzkádozni. Megfoghatatlan az, hogy miért engedtetik ez meg Most hamarjában két vezércikket hozott, melynek mindegyike lázító. Egész fenyegetőleg beszél és rosszat jósol hazánknak, a mennyiben Szerbiának segítségére menne.

A mi még a fő, a hirdett lázító Kosztics Lázár Belgrádból megszökve, most itt tartózkodik s mindkét cikk az ő műve.

Ujvidékre mindannyi emigráns bujdosó jő s innen aztán elszállásolják tovább.

A difteritis és vörheny még némileg uralkodik, de a járvány már megszűnt és az óvodát tegnap ismét megnyitották.

r. l.

Patantyuk.

G y á s z j e l e n t é s e k .

Tetazett a Mindenhatónak, Bezdánból Zomborra utazása közben, gutaütés következtében, kiszólitani az árnyékvilágból a szeretett férjemet Kiss Vincét 1873.

Feledhetlen kedves nőm 4 hónapshalálos betegség folytán, hirtelen és váratlanul meghalt.

Az ég egy heves gutaütési rohamban két éves férjemet elragadta 33 éves korában.

A z i s k o l á b ó l .

Ki volt Herodotus?
Herodotus híres történész volt.
Volt-e felesége?
Igenis.
Nohát, ha volt, hogy hívták.
Hát — hát Frau von Odotus.

NYILTTÉR.*

Figyelmeztetjük olvasóinkat Hacker Móric hírneves chimaezüst áruk gyárára Bécsben, melynek készítményei ugy anyaguk jósága, mint kiállításuk csinosága folytán világszerte kitűnő hírnévnek örvendenek. E cégnél a trónörökös pár részére is tetteket megrendelések s a ház főnöke több magas perzsa, belga és tunisi renddel tüntettetett ki.

* Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

HARLANDER
kötőfonala és orsócérnája
(Strickgarn) 16—5 (Spulenzwirn.)

A bécsi és párisi világtárlaton a legelső díjakkal kitüntetett.

Kitűnő minősége miatt közkedvelt.

A kötőfonál gyári jegye.

Az orsócérna gyári jegye.

Kaphatók a haza minden nagy- és forgalmas kis-kereskedésében.

6063. sz.
tk. 1883.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy öv. Hahn szül. Pincz Terének, Hahn Bálint hagyatéka elleni önkényes árverés iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő Kerynya község határában fekvő a kernyajai 649. sz. tjkvben Hahn Bálint nevében álló A I (673—674) hr. 365. öi. sz. ház és 496 □ öl beltelekre a C. I. Mitsch János lakhatási és haszonélvezeti bekebelezett jogának fentartása mellett az addóbeeslési bizonylat nyomán az árverést 800 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884. évi január hó 30-ik napján délelőtti 10 órákor Kerynya községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog a főgyámhatósági jóváhagyás fentartása mellett.

Árverezni szándékozik tartoznak azingatlan becsárának 10%-át vagyis 80 frt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kérelembe letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt szolgáltatni.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1883. évi október hó 4-én tartott üléséből.

Bielitzky Kálmán,
kir. tsvszéki jegyző.

Széchenyi József,
kir. tsvszéki el. ök.

3666. sz.
k ig. 1883.

Alsó első járási szolgabíróság.

Pályázati hirdetmény.

Vajszka, Bogyán, Plávna, Novoszellő és Déronya községészségi körben az orvosi állomás leköszönésé folytan üresedésbe jövén, — annak betöltésére pályázat hirdettetik, s a választásra határidőül a körorvos székhelyére Vajszkára 1883. évi december 4-ikének délelőtti 10 óraja tüzetik ki

A pályázni szándékozik felhivatnak, miszerint ebbeli folyamodványait az 1871. évi XVIII. t. c. 74. §-a és az 1876. évi XIV. t. c. 143 §-a értelmében felszerelve alóli szolgabíróshoz a választásra kitűzött napot megelőző napon okvetlen benyujtsak, minthogy a választási napon beérkezendő kérvények figyelembe vétetni nem fognak. — A megválasztandónak a szláv nyelv bírása okvetlen szükséges. — Az állomással követező javadalmazások vannak egybeköve:

Vajszka községétől: évi 120 frt fizetés, nappali 30, éjjeli 50 kr.

Bogyán községétől: évi 15 frt fizetés, nappali 30, éjjeli 50 kr.

Plávna községétől: évi 135 frt, a meghatározott napokon 50 kr., ezen felül 1 frt látogatási díj.

Novoszellő községétől: évi 135 frt fizetés, a meghatározott napokon 50 kr., ezen kívül 1 frt látogatási díj.

Déronya községétől: évi 135 frt fizetés, a meghatározott napon nappali 50 kr., éjjeli 1 frt, ezenkívül ennek kétszerese, vagyis: nappali 1 frt és éjjeli 2 frt látogatási díj. — A megválasztandónak székhelye Vajszka. — Köteleztetik a megválasztandó a köréhez tartozó községekben minden héten egy meghatározandó napon megjelenni, az át- és visszasszállításhoz az illető község tartozandó előfogatot előállítani. — Az állomás lehetőleg azonnal, de legkésőbb 1884. évi január 1-ig elfoglalandó. — Az orvostudorok előnyben részesülnek. — A választásnál az 1876. évi XIV. t. c. 144. §-nak rendelkezéséhez képest a megye tekintetes alispánja által 1876. évi 10371. sz. a. kiadott határozat értelmében a körhöz tartozó községek közül Vajszka 2/10, Bogyán 1/10, Plávna 2/10, Novoszellő 2/10 és Déronya 3/10 arányban vesznek részt.

Bácsban 1883. évi november 12-én.

Szolgabíró ur távollétében:

Lánczkor Antal,
segédszolgabíró.

3—3

251. sz. n.
1883.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kulai tek. kir. járásbírószág 180/1883. számú végzése által Fehér Miklós gépgyáros javára Leibersperger György, Fülöp, Jakab és a többi társak szeghegyi lakosok ellen 800 frt tőke, ennek 1882. évi november hó 10. napjától számítandó 6% kamatai, és eddig összesen 47 frt 70 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 976 frt 50 kr-ra becsült gözmozdony, gazdasági eszközök, szobabutorzat, varrógép és ruhaneműkből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3513/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Szeghegyen alpereseknek lakásain leendő eszközzésére 1883. évi december hó 9-ik napjának délutáni 4 óraja határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Kulán, 1883. évi november hó 22-én.

Gvosgyák Gábor,
kir. bírósági végrehajtó.